Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm qvintvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

humanitas g̃ hoc p̃t illa p̃dicari in abstracto. ma quod p̃tem. de entia
humanitas ē constituere hominē. Sed id quod ex sua entia h̃t constituere
hominē hl in constituere mālē g̃ mālitas est de entia humanitas ma-
ysat p̃tem. ho entitatē ē mālē g̃ id q̃d entitatē constituit hominē consti-
tuit in ex sua entia mālē. Sicy p̃ter q̃cd. sytem. mālitas p̃ūt constituit
mālē g̃ si humanitas entitatē constituit mālē, mālitas erit de entia
humanitatis.

Ob idem 2°. Partes definitionis hoc genus p̃dicari de definito sed mālitas
ē pars definitionis humanitatis g̃ hoc p̃t p̃dicari de illa. p̃ter me. si n. nullus
definire hominem sic dicetur definire humanitas ē mālitas et rationalitas
cum ī hō in concreto definit q̃d sit mālē rationalē g̃ m. nota.

Dicendum Dumm̃ Gnis n̄ accipit sicut ex fine ex quo in ea cōpositum habet
rationem speciei sumit a genere et differentiis quae ipsum considerant tm̃ sicut
q̃d sumit mālitas hoc ē minutis particulis tm̃ et q̃d habet speciem
ultimam sicut ex rationem hanc sumpsum q̃d humanitas est sua
mālitas sicut quod a. sumpsum ē cum humanitas sit sua animalitas et
et alia q̃d amplius addunt.

Ob 2°. Nulla pars q̃ n̄ sit formal totum p̃dicari p̃t nec p̃dicari de
toto sed mālē p̃ūt accipitur tm̃ sicut p̃tem g̃ tunc n̄ p̃t p̃dicari de
toto nec.

DUBIUM QUINTUM

Utrum Porphyrius speciem a Porph. tradita sit bona?

Ad speciem Porphyrius tradidit nobis Porph. 1°. Species ē q̃ sub aliquo
genere ponit. 2°. species ē de q̃ genus in q̃d p̃dicat. 3°. species ē q̃ de
pluribus numero differentibus in q̃d p̃dicat. Et recte Porph. nam
species triplex ratio sumitur determinandam continet, multiplex species 3
habitudines multa ipsam considerantur in de illa constituere possunt
1° namq; considerat q̃ ē q̃d rationis in recta linea fundamentale
et sic competit ei genus definit. 2° considerari p̃t species q̃ in q̃ genus
efficit fundamentum de q̃ genus p̃dicat in q̃d et sic competit ei 2°.

3a pt Considerari in quantum respicit inferiora q̄ sb se continet
et sdm hoc competit ei 3a.
De 2 pt describ e aliqlis discertaō An sc: sint duae an una
Nos dicimus ee duas. cuius raō haec e. qa ipsae describ duas
formalit n unam habitudinem explicant gō n e una sed duae. Sequ
pt. distinctio n. describ desumenda e ex dicta raōe definiti
aut pto 1a habitudo formalit e inferioris ad superius 2a formalit e
subiectibilis in ordine ad suum praedicabile sed haec sunt diversae habitudines
formalit loquendo gō aut verum, hat tn istae duae habitudines talem
ordinem int se ut 1a sit ipsi caa 2a ut notat Cant. ideo n formalit
quis praedicat de specie in qd qa species illi subest in recta linea praedica
mentali tanqm inferius suo superiori et ideo sic ordinatae sunt istae describ
ut p 1. declarat 1a habitudo p 2. 2a.
Et ponunt haec duae describ q species subiectibilis naam explicant, clario
rib verbis sic tradi. Species subiectibilis est particulare aptum pro
ximum subesse alicui gri in qd et haec e centralis describ species subiectibilis
correspondens 1a Porphyriana in qua genus est Lij particulare
in quo convenit species cum oib aliis subiectibilib. Relq part sunt dicta p
illos n in pts differt ab individuo qd quidem subest gri in qd sed n proxime
ut sup. dictum, differt m a subiectibili dicta quod n respicit genus
sed dicam et respicit suum superius n in qd sed in qlibet qd et p ho:
ipsum differt species subiectibilis a subiectibili aliorum praedicabilium q
n subiecimus in qd sed tm in qlibet accidentali ut m sup. dictum est.
Diximus m in describ alicui gri qa ad raōem species subiectibilis satis e
qd alicui gri proxime subsit, licet n oi, Unde ho e vera species subiectibilis
qa alicui gri aliqti se proxime subest in qd licet substantiae aut vi
venti n proxime sed remote subsit.
Descriptiva describ species subiectibilis haec e. Species subiectibilis e q
proxime apta nata e subiici gri alicui in qd et haec respondet 2a Porphyri
ana.

Quod sit descriptio patet quia datur per subjectibilitatem quae est proprietas speciei sicut
non ex eo quod homo aptus est ut sit in pluribus numero differentibus oritur proprie-
tas quaedam quae sit praedicabilis de multis eodem modo distinctis
ita ex eo quod subsit gratia in quod oritur quaedam proprietas quae vocatur subjectibilitas
ratione cuius possit esse subiectum in propositione de quo genus cui subest praedicatur

Chro 1a Duae priores definitiones speciei a Porphyrio traditae
bonae sunt optimeque explicant naturam speciei subjectibilis.

Haec Chro est communis et non aliter patet earum bonitas nisi ex legibus bonae definitionis
clarius constabit ex argumentorum solutione quae adduci solent in contrarium.

Chro 2a 3a Definitio speciei non bona est sed descriptiva tantum.

Probatur Chro definitio descriptiva est illa quae datur per proprietatem sed haec est
talis ergo. Minor patet datur per praedicabilitatem sed praedicabilitas est proprie-
tas virtutis ergo datur per proprietatem et ergo bona est.

Hanc proprietatem putat manare Caiet. ex specie subjectibili ut sic sed non
recte, licet possit concedi ex eo quod aliqua natura sit species subjectibilis quod
illa non iam sit apta ut possimus ei tribuere hanc praedicabilitatem. Primo
patet 3a Caiet. praedicabilitas de pluribus numero sequitur aptitudinem essendi
in pluribus numero sed species subjectibilis ut sic non habet aptitudinem formaliter
essendi in pluribus ergo praedicabilitas non potest sequi speciem subjectibilem ut sic. Ma-
pat ex dictis de virtutibus sup. patet minor species subjectibilis ut sic non est formaliter
virtus ergo quaelibet talis non habet aptitudinem formaliter essendi in pluribus. Consequentia patet
patet omnis species subjectibilis ut sic non respicit inferiora ergo ut sic non
est virtus consequentia patet quia per respectum eam aptitudinem ad inferiora in quibus
potest esse constituitur natura formaliter virtus ut sup. diximus.

Quod v. species subjectibilis sit apta ad recipiendum in se hanc proprie-
tatem patet. Ut species subjectibilis ponatur sub gratia positione formali debet esse
sine conditione ~~formalis~~ materialis quia ponitur sub ratione formalem precise ergo iam apta
est talis natura ut accedente actu illius cognoscentis et comparantis illam
ad inferiora tribuatur illi hanc proprietatem scilicet praedicabilitas de pluribus numero
licet non immediate quia natura abstracta a conditionibus

contrahentib illam nihil videt hrē qd illam impediat ad recipiendam
talem pprietatem pserlim cum ut sic sit vrtis ultimo sive in esse
Metaphō aūs ē certum qa species quando subjicit gr̄ immediate, non
subjicit sdm conditiones individuantes qō subjicit sdm qd ab illis est
abstractum. diximus in 1a. Sq. licet n̄ immediate qa ut alicui tribuat
pprietas dt illi prius centia à q̄ talis pprietas fluit appropriari.
qō licet possimus species subjicibiles non reduplicando sed specificando
hoc ē illi naā q̄ subjicit tribuere pdicabilitatem de pluribus numero
distis hoc tn̄ n̄ possumus immediate. sed prius dt illi tribui centia
huius rē pdicabilis ad q̄m sequitur ista pprietas. ut dictum ē Et hāc
centia qd sit sequens Chō indicabit. Cho 3.

Chō 3. Centialis species descō prout constituit E. pdicabile
hāc ē. Species ē vrtē respiciens plura tm̄ numero
distā in qd.

Chō 3a. Descriptiva hāc ē. Species ē q̄ de pluribus numero
distis in qd pdicat.

Explicatio harū petenda ē ex sup. dictis. Advert. tm̄ Nos in specie
explicem respūm considerare et admittere, et ad quemcunq illorū aliqm
seq pprietatem. In pīs n. species respicit gnā tanqm suum superius sub q
in recta linea pdicamentali ponit ex q respūm orit pprietas quae
vocat subjicibilitas et hunc respūm cum sua pprietate definivit Porph.
duab. pīs des. sup. allatis. Alter Respūs quem species hē ē in ordine
ad individua tm̄ q̄ illa respicit tanqm sua inferiora in qb pt ē
p quem respūm constituit formalit vrtis et in ratione E. pdicabilis
ele q̄ in pnti et ex hoc ipso respū orit illa pprietas, sic pdicabilitas
de pluribus numero distis in qd. quemadmodum aliqd ex eo qd aliqd habeat
aptitudinem cendi in multis sequitur qd potest pdicari de multis, ita tm̄ ex
eo quod aliqua naā habeat aptitudinem essendo in pluribus numero distis

sequitur quod possit praedicari de pluribus numero distinctis sed species est tale quod
aptum sit: contendi in pluribus numero diversis ergo sequitur quod non sit praedicabile
de pluribus eodem modo distinctis.
Haec ergo duae ultimae definitiones explicant naturam speciei prout constituit 2m
praedicabile et tamen conveniunt speciebus infimis non subalternis. Quae v. prio
res a Porph. assignatae non exacte explicant naturam 2 praedicabilis sed com
petunt omnibus speciebus tam subalternis quam infimis ut intuenti clare patebit.
Species infima sive athoma vel specialissima est illa quae tantum est species et
non genus vel quod idem est quae sub se non habet alias species ut homo v. g. est species
athoma sive specialissima quia tantum est species et non genus, nec n. habet sub se alias
species de quibus praedicetur sed tantum individua. Species subalterna dicitur illa quae ita
est species ut sit non genus vel quae habet alias species sub se de quibus praedicetur ut animal
Et his speciebus subalternis licet conveniant definitiones speciei subiicibilis non tamen con
veniunt illis definitiones duae ultimae 2. praedicabilis.
Genus subalternum est illud quod sub alio genere ponitur ut animal vivens
corpus. Genus Generalissimum est illud supra quod nullum aliud genus ponitur
et talia genera generalissima numerantur a physicis 10 quae sunt 10 praedicamenta
de quibus in sequentibus.
Ex dictis colliges 1o Nomen speciei esse aequivocum quia plura ut plura significat
duos illos sc: respectus explicatos quod omnino diversi et quidem contrahitur ut cont
probant physici speciem sc: subiicibilem ut sic contrahitur distingui a praedi
cabili quod et nos probamus 1o Species subiicibilis quae talis non est contrahitur et formaliter
ultimus species v. praedicabilis est contrahitur ultimus et formaliter ergo species subi
cibilis et praedicabilis distinguuntur inter se contrahitur. Consequentia patet distinctio enim
contrahentis rerum fundatur ex distinctione praedicatorum contrahentium. Pro ante
species praedicabilis dicit respectum naturae superioris ad inferiora in quibus sunt esse et
de quibus sunt praedicari in quo respectu contra ultimus consistit. Species v. subiicibilis
ut sic tantum dicit respectum ad finem superius in quo non claudit contra ultimus
ergo ante verum.

Pbr idem 2: Relativa distinguuntur contrahit penes diversos tres formas
sed species subjectibilis et predicabilis habent distinctos tres formas ergo distinguuntur
contrahit inter se. ma constabit ex mea de relatione m. pbr. Species predica
bilis respicit individua tanquam sua inferiora asserens totam illorum contrariam
Species v. subjectibilis respicit genus ut suum superius tanquam partem sui Metaph.
sed hi sunt tres diversi formas superius sc. et inferius, pars contrarii et tota contrarii
ergo species subjectibilis et predicabilis respiciunt distinctos tres formas ergo distin
guuntur contrahit.
Colliges 2: Genus non respicere speciem ut predicabilem et verbum formaliter. quod
pbr. genus respicit speciem tanquam suum inferius ergo respicit eam ea ratione qua est illi
inferius quod. Tunc ultra. sed species non est inferius genere ut predicabilis ergo genus non
respiciet illam ut predicabilem. pbr. m. Species ut predicabilis est quod superius ad
individua ergo ut predicabilis non est inferius. obsequ. pat. quia inferius et superius repug
nant inter se respectu eiusdem. pbr. ans species ut predicabilis habet inferiora
de quibus predicatur ergo ut sic est quod superius ad illa obsequ. pat. nil habet inferiora
nisi sit superius sed species ut predicabilis habet inferiora alias non esset predicabilis
aut verbis ergo ut sic est quod superius.
Cons. Genus respicit species tanquam suum correlativum sed correlativum
generis est species subjectibilis ergo genus respicit illam ut subjectibilem. pbr. m. predi
cabile et subjectibile referuntur ad se invicem sed genus respectu speciei est predica
bile ergo species referenda est ad genus ut subjectibilis quia ut sic tenet formaliter ratio
predicabilis.
Arg 1: 1a. Desinit Porph. convenit alteri a desinito ergo non est bona.
obsequ. pat. pbr. ans convenit individuo ergo pbr. ans Petrus est individuum sed
Petrus ponitur sub genere animali sc. ergo ans verum. Si respondeas desinitionem
non intelligi de quinque positione sed de immediata, quomodo sub genere non
ponitur individuum quia inter genus et individuum mediat species impugnabilis
hoc modo, individuum genericum ponitur immediate sub genere ergo solutio
nulla, ans pbr. hoc animal hoc substantia, hoc vivens hoc corpus sit

individua generica sed de hac nulla medianti specie sunt sub ordinati et sub
substantia quae immediate ponuntur sub genere.
Omissis variis solutionibus Respondeo Sol. inter arguendum dictam esse bonam nullamque
pati impugnationem si de individuo specifico intelligatur illud non nunquam
immediate sub genere ponitur, quia tunc individuum genericum immediate
videtur poni sub genere, aliquid aliud addendum est ut argumentum plene solvatur.
Et quia sciendum aliter speciem aliter individuum quaecumque sub genere poni. species
ponitur sub genere positione formali, individuum tamen positione materiali,
hoc est species ita ponitur sub genere, ut id ratione cuius ponitur oriatur ab ipso
genere, quia differentia quam addit species supra genus ex ipso genere originem trahit
illamque genus in potentia continet, at vero individuum non ponitur sub genere hoc modo
ita ut id ratione cuius ponitur oriatur ex ipso genere sed oritur ex conditionibus
materialibus, quae non ex ipsa essentia generis originem trahunt sed illi accidunt
et plane ab extrinseco proveniunt. Dicitur quod ad Imp. Individuum
genericum immediate quidem poni sub genere positione tamen materiali, non formali et
haec positio materialis in rigore loquendo non est immediata quia individuum
non immediate participat naturam generis sed semper medianti alia specie et ex hac
solutione potest solvi argumentum quod fieri solet contra id quod praecedenti dubio statuimus
tertium scilicet: immediatum generis esse speciem et non individuum, sermo non verus est
de tertio formali immediato quod formaliter tractat genus et formaliter sub illo ponitur
non de tertio materiali quatenus est individuum genericum quod quidem nos admittimus
non tamen distinctum a specifico sed ut idem importans quod specificum sub
alio tamen conceptu.
Arg. 2 contra 2. Sequitur non ex illa Petrum esse speciem sed hoc non est admittendum
quod nec id ex quo sequitur. Probatur sequitur. species est de qua praedicatur genus in quid sed
genus vero 3. animal praedicatur de Petro in quid quod Petrus erit species.
Respondeo quod genus praedicatur de Petro in quid mediate non vero immediate et hoc modo intelli-
genda est definitio de praedicatione in quid immediata quae certe soli speciei competit
et non individuo quod si dicas verum esse hoc de individuo specifico non vero generico

qa de illo immediate praedicatur genus in quo. Rx. Verum est sed hoc sit immediate mediate tamen non v. formaliter praedicatur quidem animal immediate de hoc animali sed tamen immediatione mediate sed et non formaliter, non volumus dicere quod praedicatio non sit formalis est n. praedicatio generis de individuo quae non tollit formalem praedicationem illius ut diximus sed immediatio illa non est formalis, hoc est quod animal sic quod animal sic immediate respiciat hoc individuum, non habet formaliter secundum explicationem sed tamen mediate ex conditionibus sc: mediatis quae naturam reddunt singularem et individuam.

Arg. 3 ia 3. Illa definitio convenit tamen generi quod non est bona consequentia patet pluribus ans. genus v. g. animal praedicatur tamen de differentibus numero sed haec est definitio speciei quod illa conveniet tamen generi, ma. est certa pluribus ma. supra tali probavimus genus praedicari de individuis eiusdem speciei sed illa tamen numero differunt quod maior vera.

Rx 1o. negando ans. ad pb. dist. ma. genus praedicatur de pluribus numero eo modo quo species nego ma. diverso modo concedo ma. et diversitas ista consistit in hoc quod genus quidem praedicatur de Petro et Paulo sed tamen ut pars essentiae determinati species v. ut tota essentia mixta dicta.

Rx 2o. Cum Card. genus quidem praedicari de pluribus numero distinctis sed non tamen quia tamen praedicatur de pluribus speciei distinctis quod certe speciei non competit illa n. tamen praedicatur de pluribus numero distinctis ita ut tamen cadat super tamen praedicatur non super tamen numero quia tamen genus praedicatur quod tamen numero differunt ut de Petro et Paulo &c.

Arg. 4. Sol Luna Mundus et Angelus sunt species et tamen non sunt praedicabiles de pluribus numero differentibus quod definitio speciei nulla est, ma. est certa pluribus ma. quia non dantur talia in rerum natura quae numero distinguantur. Rx con. ma. et nego ma. Ad pb. Rx d. non dantur talia actu existentia concedo ma. saltem possibilia nego.

3a. Verum hoc quidem est quod ad 3 pa. in argto enumerata falsum tamen de naturis Angelicis quae vere sunt species et tamen sub illis secundum S. Th. eiusque discipulos non possunt assignari plura individua numero tamen distincta quod solutio nulla. Hoc argumentum petit dubium sequens.